

Patres in hac describenda relatione duplici novi testamenti et nominatim sacramentorum novi testamenti sunt eloquentissimi. « Primum, ait s. Ambrosius, *umbra praecessit, secuta est imago, erit veritas. Umbra in lege, imago vero in evangelio, veritas in coelestibus. Umbra evangelii et Ecclesiae congregationis in lege, imago futurae veritatis in evangelio, veritas in iudicio Dei.* Ergo quae nunc celebrantur in Ecclesia, eorum umbra erat in sermonibus prophetarum; umbra in diluvio; umbra in rubro mari, quando baptizati sunt patres nostri in nube et in mari; umbra in petra, quae aquam fluxit et populum sequebatur. Nonne illud in umbra erat sacrosancti huius mysterii sacramentum? nonne in umbra erat aqua de petra, quasi sanguis ex Christo?... Sed iam discessit *umbra noctis et caliginis Iudeorum, dies appropinquavit Ecclesiae.* Videmus nunc per imaginem bona, et tenemus imaginis bona. Vidimus principem sacerdotum ad nos venientem, vidimus et audivimus offerentem pro nobis sanguinem suum; sequimur, ut possumus, sacerdotes, ut offeramus pro populo sacrificium, etsi infirmi merito, tamen honorabiles sacrificio, quia etsi nunc Christus non videtur offerre, tamen ipse offertur in terris, quando Christi corpus offertur; immo ipse offerre manifestatur in nobis, cuius sermo sanctificat sacrificium, quod offertur; et ipse quidem nobis apud Patrem advocatus assistit; sed nunc eum non videmus, *tunc videbimus, cum imago transierit, veritas venerit.* Tunc iam non per speculum, sed facie ad faciem ea, quae sunt perfecta, videbuntur. Ascende ergo homo in coelum, et *videbis illa, quorum umbra hic erat vel imago; videbis non ex parte, non in aenigmate sed in consummatione, non in velamine sed in luce* » (Ambros. in Ps. XXXVIII. n. 25. et de Offic. 1. I. c. 48. n. 248.).

Sic etiam Dionysius nostram *hierarchiam*, quo nomine non solum ministros sacrorum sed etiam omnes initiationes et initiatos complectitur, *medium appellat inter hierarchiam legalem ac coelestem, « quae ipsa sua medietate attingit utrimque extrema, cum coelesti quidem communicans in spiritualibus contemplationibus (in rebus quae subsunt visibilis signis), cum legali vero sensibilium varietate si-*

gnorum, quibus sacrosancte ad divina adducitur » Eccles. Hierarch. c. 5. n. 2.

Eandem comparationem instituit s. Bruno Astensis ex symbolis trium tabernaculorum iuxta doctrinam Apostoli (Heb. IX.), quorum primum Sanctum, alterum Sancta Sanctorum, tertium coelum in quod Christus aeternus pontifex introivit. « Primum igitur tabernaculum, inquit Bruno, est synagoga, secundum Ecclesia, tertium coelum.... Primum in *umbra fuit et figura, secundum in figura est et veritate, tertium in veritate sola.* In prima ostenditur vita, in secundo datur, in tertio possidetur. Non enim sacramenta Ecclesiae ut sacramenta synagogae medicinam docent et ostendunt, sed ipsa potius sunt medicina et remissio peccatorum... In tertio vero tabernaculo *nihil est in figura, omnia sunt ibi in veritate.* Unde et Apostolus ait (1. Cor. XIII. 12): videmus nunc per speculum in aenigmate, tunc autem facie ad faciem. Nunc cognosco ex parte, tunc autem cognoscam sicut et cognitus sum. » Bruno Astens. homil. 34. Opp. T. II. p. 409. et sub nomine Eusebii Gallicani Bibl. Max. T. VI. p. 721.

II. Si distinctius per se spectetur et conferatur significatio in sacramentis novi et veteris testamenti, idem ille, de quo agimus, mutuus habitus apparebit. Sacraenta N.T. primum quidem ex se et ex insita analogia *apta sunt ad significandam*, et ex Christi institutione *actu significant*, gratiam et sanctitatem, quam ex institutoris eiusdem meritis et consecratoria voluntate *conferendi vim habent* (1); tum loco altero sin minus omnia similitudine, quam gerant, certe ipsa sua dignitate et efficacia, proindeque etiam ex institutione, commemorant mortem Christi iam peractam eiusque meritum iam completum et perpetuo permanens, cum a Christo sacramentorum sanctitas et efficacia derive-

(1) Haec aptissima videtur explicatio definitionis propositae ab Hugone Victorino: « sacramentum est materiale elementum foris sensibilius propositum, ex similitudine repraesentans, ex institutione significans, et ex sanctificatione continens aliquam invisibilem et spiritalem gratiam. » De Sacram. 1. I. P. IX. c. 2. T. III. fol. 253. Quamvis Hugo ipse eam sensu paulo alio intellexit. Cf. s. Bonavent. 4. dist. 1. a. 1. q. 2. ad 5.

tur; postremo per ipsam collationem vitae gratiae et per significationem Christi salvatoris praesignant tamquam pignora vitam beatam et gloriam, quae est vitae gratiae finis ac consummata perfectio. Signa *demonstrativa, commemorativa, prognostica.* (Vide s. Thom. 3. q. 60. a. 3; in 4. dist. 1. q. 1. a. 1. sol. 1. ad 4; cf. s. Bonavent. in 4. dist. 1. a. 1. q. 2. ad 4.) Triplicem hanc significationem in baptismo docet Apostolus (Rom. VI. 3-5). «Conseputi sumus cum illo per baptismum *in mortem (veteris hominis)*... Si enim complantati facti sumus *similitudini mortis eius*, simul et *resurrectionis erimus.* » De Eucharistia res clara est: recolitur *memoria passionis eius*, mens *impletur gratia*, et *futurae gloriae nobis pignus datur* (Io. VI. 50-59; 1. Cor. XI. 24-26.). De reliquis colligitur similis significandi modus secundum fundamenta proposita ex ipsa sacramentorum N. T. propria ratione.

Sacmenta itaque novi testamenti *significant et efficiunt vitam gratiae praesentem*; atque inde *significant merita Christi*, qui nobis iam factus est salvator; per hanc autem utramque significationem referuntur tamquam *pignora ad praesignandam vitam gloriae adhuc futuram.* Sacmenta vero veteris testamenti *significabant et efficiebant emundationem et iustitiam legalem ac typicam*; et per hanc significationem referebantur tamquam *reales Dei promissiones ad praesignandum salvatorem et vitam gratiae per ipsum in futuro novo testamento.* In sacramentis ergo veteribus merita Christi et vita gratiae praesignantur *ut futura*, in sacramentis N. T. *ut iam completa et actu exhibita praesignant vitam gloriae adhuc futuram.* «Si discernimus duo testamenta *vetus et novum*, non sunt eadem sacramenta nec eadem *promissa*... Sacmenta non eadem, quia alia sunt *sacmenta dantia salutem*, alia *promittentia salvatorem.* Sacmenta N. T. *dant salutem*, sacramenta V. T. *promiserunt salvatorem.* Cum ergo iam teneas *promissa*, quid quaeris *promittentia*, habens iam salvatorem? Hoc dico, teneas *promissa*; non *quod iam acceperimus vitam aeternam*, sed quia iam *venerit Christus*, qui per prophetas *praenuntiabatur.* Mutata sunt sacramenta, facta

sunt faciliora, pauciora, salubriora, felicia. Promissa quare non eadem? Quia (in V. T.) promissa est terra Chanaan, terra copiosa, fructuosa, affluens lacte et melle... Sed quare ipsa primo promitti oportebat? Quia non primo quod spiritale est sed quod animale, postea, inquit, spiritale... Ad imaginem terreni pertinet *vetus testamentum*, ad imaginem coelestis *novum testamentum.* Sed Deus... utriusque testamenti se esse voluit auctorem, ut et terrena promitteret in vetere testamento (quae erant figura spiritualium bonorum novi testamenti), et coelestia in novo testamento » s. Aug. in Ps. 73. n. 2; contr. Faust. I. XIX. c. 13.

THESIS III.

De sacramento legis naturae et circumcisionis discriminine quoad efficaciam a sacramentis novi testamenti.

«Quamvis non nisi temere negari posset, quod communis habet theologorum doctrina, infantes tam in lege naturae, ut vocari solet, quam in lege Mosaica ad remissionem peccati originalis et proinde ad iustificationis gratiam perduci potuisse, et quamvis hanc gratiam infantes Israelitici secundum legem Dei saltem ordinarie non nisi in circumcisione tamquam signaculo fidei consequerentur; haud tamen inde inferri potest, sive circumcisionem sive aliud quodvis veteris legis sacramentum valuisse eo modo, quo sacramenta N. T. ad gratiam propria sua efficacia conferendam. »

Duae sunt quaestiones, de quibus agimus in hac thesi; prior quidem, utrum ante institutionem baptismi fuerit aliquod remedium ordinarium a Deo institutum ad remissionem peccati originalis in infantibus; altera quomodo illud se habuerit in comparatione cum sacramentis N. T. Ad quaestionem priorem posset a nobis hoc loco fere supponi responsio affirmans sine disputatione; altera autem quaestio praeципua est, et maxime pertinens ad pleniorem intelligentiam discriminis inter sacramenta utriusque testamenti. Nihilominus quia, quod in prima parte dicimus, est fundamentum et hypothesis necessaria pro parte altera, etiam illud vindicandum est.

I. Quod in oeconomia ordinis reparati et in amplitudine voluntatis Dei salvifica, ut in verbo Dei manifestata est, fundamentum habet; quod ubi primum controversiae

ratio id exigebat, a gravissimis Patribus explicite declaratum est; quod theologi scholae omnes communi consensu ex multis iam saeculis docuerunt: id profecto temere in dubium vocaretur. Atqui hisce argumentis omnibus confirmatur, infantibus tam in lege naturae, ut dici solet (1), quam in lege Mosaica paratam fuisse viam ad remissionem peccati originalis et ad gratiam iustificationis consequendam. Constat ergo argumentis theologicis de hac veritate, ut absque temeritate aliqua in dubium vocari nequeat.

Sane 1°. ordo reparatus, qui incepit cum promissione reparatoris continuo post lapsum (Gen. III. 15.), ex parte Dei erat *universalis* pertinens ad omnes homines. Sicut enim nondum supposito peccato et lapsu humani generis erat voluntas Dei, ut omnes homines salvi fierent, dummodo ipsi etiam cooperarentur gratiae acceptae; ita universalis haec voluntas salvifica perseveravit etiam supposito lapsu generis humani, quae iam est simul universalis voluntas reparationis, ut omnes homines reparentur et sanentur a peccato; hinc voluntas et decretum divinum constituent secundum Adamum ut caput totius generis humani, hominem ex hominibus, reparatorem hominum lapsorum in primo Adamo, in quo reparatore omnibus hominibus ex parte Dei praesto esset remedium peccati, modo humanae naturae et humanae societati accommodato, per coniunctionem cum eius meritis et per insertionem in ipsum tamquam in caput generis reparati. Ex hoc ipso apparet, iam in promisso reparatore et secundo Adamo institutum esse *populum Dei reparatum*, et institutam Ecclesiam Dei, sicut in primo Adamo continebatur genus humanum lapsum; unde primus Adam dicitur ab Apostolo forma ac typus Adami secundi (Rom. V. 14.). Discrimen autem est, quod in natura lapsa constituuntur per generationem, qua fiunt filii Adam; in populum autem Dei, qui est societas supernaturalis, homines iam constituti in societate naturali transference sunt non sine actibus supernaturalibus vel propriis, si eorum sunt capaces, vel ipsius Ecclesiae.

(1) Quo sensu dicatur *lex naturae*, discess a Suarezio de Legibus I. I. c. 3. n. 11. 12; I. IX. c. 6. n. 21.

Hisce positis ex eo ipso, quod voluntas divina reparationis est universalis inde a prima promissione reparatoris, consequitur, omni tempore ex parte Dei omnibus hominibus parata fuisse remedia sufficientia, ut a peccato liberarentur: atque adeo adultis intuitu meritorum adhuc futurorum reparatoris paratas fuisse gratias sufficientes saltem internas, ut propriis supernaturalibus actibus fidei, spei et charitatis ad iustificationem possent pervenire; infantibus autem paratum remedium, ut actibus aliorum populo Dei inseri et ita tamquam membra Ecclesiae intuitu meritorum capitum ac reparatoris futuri iustificari possent.

Enim vero cum illa universalis voluntate reparationis et salutis omnium hominum, ut de ea ex verbo Dei constat, conciliari non potest, quod a Deo ipso negata sit hominibus omnis facultas aggregationis ad Ecclesiam et coetum fidelium, quamdiu usu rationis non pollerent; defectus enim usus rationis ex rei natura non obstat insertioni in Ecclesiam ac in populum Dei. Si autem conceditur, potuisse infantes per actus alienos coetui fidelium et populo Dei tamquam membra inseri, iam etiam sequitur, eos purgationis a peccato et iustificationis participes redi potuisse intuitu meritorum futurorum reparatoris; cum ex una parte haec merita ad populum Dei sanctificandum pertinerent, et ex parte altera in illis infantibus nullus esset obex ad iustificationem.

Dixi, non posse conciliari cum voluntate universalis salvifica, ut revelata est in verbo Dei, negationem ex parte Dei omnis possibilitatis aggregationis ad populum Dei et possibilitatis salutis. Nam voluntas illa misericors refertur ad omnes, quorum ipse unus Deus est Deus ac creator, et quorum caput per naturam assumptam vel assumendam est Christus, ut Paulus manifesto docet (1. Tim. II. 4. 5.), de qua re amplissime egimus in Tract. de Deo. Ergo ea salvifica universalis voluntas refertur et omni tempore referetur etiam ad statum hominum in infantia. Non autem pro illo statu intelligeretur voluntas salvifica, nisi ex parte Dei paratum semper fuisset remedium, quo sine sua cooperatione (utpote quae est impossibilis) per cooperationem

aliorum hominum ad insertionem in populum Dei, et ita per merita Christi futura ad iustificationem ac salutem perduci potuissent.

Dicendum est igitur, in revelatione voluntatis universalis salvifica *implicite* contineri hanc alteram veritatem, fuisse scilicet in quavis oeconomia, inde a promissione reparatoris facta primis parentibus, paratum infantibus remedium aliquod, quo per cooperationem aliorum hominum Ecclesiae fidelium aggregari, et in ea per futura promissi redemptoris merita gratiam iustificationis consequi possent. Hoc autem satis est, ut sensus ac intelligentia revelationis explicari amplius, et a Doctoribus catholicis ex analogia fidei inde a quinto saltem saeculo, ubi opportunitas vel necessitas sese obtulit, haec veritas deduci potuerit, quamvis ea *explicite* ac *diserte* in Scripturis et vetustioribus traditionis monumentis non reperiiretur.

Posset tamen contra valorem huius deductionis ex universalitate voluntatis salvifica *aliqua* fieri exceptio. Ex ea enim voluntate salvifica, quae antecedens est et conditio nata, non sequitur institutio alicuius remedii pro parvulis, qui moriuntur in utero matris; non ergo magis ex illa inferri posse videtur talis institutio pro aliis in lucem iam editis. Respondeo: *a)* pro statu parvolorum in utero existentium Deus ex illa universalis voluntate salvifica providit modo tali statui accommodato, ut scilicet naturali ac supernaturali cura et cooperatione parentum aliorumque per congrua merita et pias impetrations conserventur et in lucem edantur, non autem illi statui congruit alia remedii applicatio. Nam *b)* longe dispar est conditio infantium in utroque illo statu: in lucem iam editi sunt membra adaequatae distincta societatis humanae, atque ita tamquam membra etiam Ecclesiae visibili et populo Dei per fideli professionem eorum nomine factam vel per alias consecrationes externas et visibles aggregari possunt; quamdiu latent in utero, censentur velut unum cum matre, suntque adhuc velut in via ad statum completum in humana societate, nec alia eis per se congruit providentia, quam ut perducantur per nativitatem ad statum completum membro-

rum societatis humanae. *c)* Hoc sensu explicato ex comparatione scilicet status valde diversi infantium in utero latentium et iam in lucem editorum, non vero praecise ex comparatione minoris vel maioris numeri morientium in statu alterutro intelligimus responsionem Cardinalis de Lugo, quando difficultatem ita solvit (disp. III. sect. 2. n. 26.): « licet pro iis, qui extraordinarie moriuntur in utero, sufficiat providentia extraordinaria (per inspirationes et adiutoria concessa parentibus); pro iis tamen, qui paene innumeri quotidie moriuntur in infantia, requirebatur remedium commune et ordinarium. » *d)* Imo si proprie loquamur, voluntas salvifica universalis exigit, ut simpliciter *omnibus infantibus* remedium ex parte Dei reparatoris prae paratum sit, quod constat saltem *proximum* non esse aliud quam *sacramentum* aliquod eis applicandum ad insertionem in populum Dei, siquidem etiam in novo testamento quod est amplioris gratiae, hoc et non alio modo eis *proxime* provisum esse novimus. Quodsi vero applicatio sacramenti ex causis secundis ad alios fines sapienter ordinatis impediatur, hoc impedimentum non est ex directa voluntate sed *ex permissione* Dei, atque ideo *antecedentem ac conditionatam* voluntatem salutis eorumdem infantium non excludit (vide tract. de Deo th. LIII.). Sive autem impedimenta huiusmodi occurrant pro infantibus in lucem iam editis, sive pro latentibus adhuc in utero materno, perinde est (1). Contra vero si pro statu infantium nullum esset institutum remedium, erga eos *in sensu composito* cum statu infantili voluntas salvifica intelligi non posset. *e)* Postremo quamvis ex voluntate Dei salvifica per se spectata non sequeretur necessaria illatione institutio remedii pro statu infantium, illud saltem evidens est, voluntatem salvificam universalem praebere fundamentum theologicum ad inferendam institutionem remedii pro infantibus in lucem editis ita, ut illatio certa reddatur accidente auctoritate Patrum et universalis consensione theologorum scholae.

(1) Ad baptismum quod spectat, quomodo is infantibus in utero materno conferri queat, vide Benedictum XIV. de synod. 1. VII. c. 5; s. Alphonsum 1. VI. n. 107. Cf. Suarez ad 3. P. q. 68. a. 11.

2º. Porro cum primum controversia Pelagiana de propagatione peccati originalis opportunitatem et quandam necessitatem induxit huius aliquandae quaestio[n]is, Augustinus qui in defendendo dogmate primas tenuit, non uno altero loco sed constanter tamquam indubitatum assumpsit, tum circumcisionem in progenie Abrahæ sacramentum fuisse, tum ante illam aliquod sacrum institutum extitisse, in quo infantes a peccato originis expiarentur et sanctificarentur. « Hoc (peccatum originis) in illo (infante) significabatur expiari circumcisione octavi diei, hoc est, sacramento mediatoris in carne venturi; quia per eandem fidem venturi in carne Christi et morituri pro nobis.... etiam iusti salvabantur antiqui.... Ex quo enim instituta est circumcision in populo Dei, quod erat tunc signaculum iustitiae fidei, ita ad significationem purgationis valebat et in parvulis originalis veterisque peccati, sicut et baptismus ex illo valere coepit ad innovationem hominis, ex quo est institutus. Non quod ante circumcisionem iustitia fidei nulla erat... sed superioribus temporibus omni modo latuit sacramentum iustificationis ex fide; eadem tamen fides mediatoris salvos iustos faciebat antiquos, pusillos cum magnis; non vetus testamentum quod in servitutem generat, non lex quae non sic est data, quae possit vivificare, sed gratia Dei per Iesum Christum Dominum nostrum » Aug. de nupt. et concupiscent. I. II. c. 11. n. 24. Alibi: « nec tamen credendum est, et ante datam circumcisionem famulos Dei, quandoquidem eis inerat mediatoris fides in carne venturi, nullo sacramento eius (ritu protendente futurum mediatorem et mediationem) opitulatos fuisse parvulis suis; quamvis, quid illud esset, aliqua necessaria causa Scriptura latere voluerit » (contra Iulian. I. V. c. 11. n. 45.). Vide etiam de Peccato orig. contr. Pelag. et Coelest. n. 36. 37; contr. Iul. I. III. n. 34. 35; I. VI. n. 19. (locus dubius); Op. imperfect. contr. Iul. I. I. c. 50; I. II. c. 73. 151; de Baptismo I. IV. n. 31; contra litt. Petiliani I. II. n. 162; Civ. Dei I. XVI. c. 27. Doctrinam eandem tradunt post Augustinum Patres alii, auctor II. Hypognosticon; s. Gregorius M.; Isidorus; Beda; Bernardus; Hugo Victorinus; Rupertus;

auctor sermonum de operibus card. Christi (serm. de Circumcisione), quos citatos vide apud Vasquez in 3. P. T. II. disp. 165. c. 1; in 1. 2. T. II. disp. 184. c. 2; Suarez de Sacram. in genere disp. IV. sect. 1; disp. V. sect. 1; Lugo disp. V. sect. 1.

Doctores scholae quamvis non parum dissentiant de modo, quo infantibus sive in circumcisione sive ante huius sacramenti institutionem remissum fuerit peccatum et gratia collata, consentiunt tamen omnino omnes quoad rem ipsam de remissione peccati originalis in veteri illa oeconomia. « Affirmandum omnino est, ait Suarez (l. c. disp. IV.), in ea lege fuisse aliquod remedium ad infantium salutem a Deo institutum. Ita docent omnes theologi in 4. dist. 1. et 2. absque ulla controversia aut opinionum varietate, quod est signum, dogma hoc certum ac indubitatum apud illos fuisse. » Unde disp. X. sect. 1. repetit: « tam in lege naturae quam Moysis omnes infantes fuisse relictos sine remedio originalis peccati atque adeo omnes, qui mortui sunt ante usum rationis, damnatos fuisse, impium est sentire et contra communem Ecclesiae traditionem et sensum. » Similiter Vasquez post allatam Augustini et sequentium Patrum doctrinam ita prosequitur: « quae sane Patrum opinio usque adeo in schola iam diu inveteravit et invaluit, ut nullus omnino asserere audeat, parvulos eo tempore omni remedio suae salutis caruisse. Ducuntur autem ea ratione omnes, quam expressisse videtur Innocentius III. in cap. *Maiores de baptism.* et eius effectu » Vasquez disp. 165. c. 1. n. 7.

Ex hac modo commemorata epistola decretali dogmatica Pontificis (cap. *Maiores de bapt.* et eius effect. I. III. tit. 42. cap. 3.) non parum doctrina eadem confirmatur, quamvis non possit censeri ibi definita, cum Pontifex de ea solum indirecte et per comparationem cum effectu baptismi loquatur. Docet Innocentius adversus Catharos negantes necessitatem et effectum baptismi in infantibus, etiam in V. T. infantibus « originalem culpam remissam fuisse per circumcisionis mysterium, » et circumcisionem fuisse necessariam ex ordinatione divina, ne anima illa periret de populo Dei iuxta praeceptum Domini Gen. XVII. 14, quo textu etiam